

Stockholm den 11 mars 2025

Till Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sl@regeringskansliet.se

REMISSVAR: UPPDATERAD NATIONELL CANCERSTRATEGI (S2024/02100)

Kraftens hus har bjudits in att lämna remissvar på Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi (S2024/02100).

Kraftens hus välkomnar regeringens initiativ att uppdatera den nationella cancerstrategin och ser flera viktiga möjligheter att stärka stödet till personer som är berörda av cancer genom bättre samverkan mellan vården och civilsamhället. Nedan följer våra synpunkter och förslag, kopplade till specifika kapitel i strategin.

Kapitel 2: Mål

Strategins tredje mål, att säkerställa bästa möjliga livskvalitet för patienter och närstående, är av stor betydelse både under och efter en cancerbehandling. Detta innebär att många insatser för att öka livskvaliteten sker utanför cancervården. Kraftens hus bidrar aktivt till detta genom att erbjuda stöd, gemenskap och resurser för cancerberörda och deras anhöriga. Vi ser det som avgörande att strategin tydligt erkänner civilsamhällets roll i att komplettera vårdens insatser och säkerställa långsiktiga samverkansmodeller.

Kapitel 3: Förebygga cancer

Strategin lyfter i avsnitt 3.5.2 fram vikten av bred samverkan för att stärka det förebyggande arbetet mot cancer och pekar ut civilsamhället som en relevant aktör i detta arbete. Kraftens hus ser positivt på denna inriktning och anser att idéburna organisationer kan bidra genom att nå fler grupper, sprida kunskap och komplettera insatser från vård och myndigheter.

Vi föreslår att strategin konkretiserar hur samverkan mellan civilsamhället, regioner, kommuner och myndigheter ska ske för att stärka det förebyggande arbetet. För att detta ska bli effektivt krävs långsiktiga samverkansmodeller, såsom Idéburna-offentliga partnerskap (IOP), vilket kan skapa strukturerad och hållbar samverkan mellan vården och idéburna aktörer.

Kapitel 5: Personcentrering

Strategin (5.2.9) lyfter fram Kraftens hus som ett exempel på hur civilsamhällets aktörer kan bidra till ett mer personcentrerat stöd för cancerberörda. Vi ser detta som ett positivt erkännande men anser att det blir för snävt utifrån Kraftens hus hela uppdrag. Kraftens hus vänder sig till alla cancerberörda oberoende om de är patienter, anhöriga eller vänner. Kraftens hus bör nämnas i Min vårdplan (5.2.4) som ett stödcenter för patienter och närstående vilket skulle ge fler personer tillgång till stödet.

Vi delar strategins förslag att kommunernas stöd till närstående, i alla åldrar, bör förstärkas (5.5.2). Kraftens hus är en samlingsplats för flera aktörer, inklusive trossamfund, offentlig sektor, hälso- och sjukvården samt civilsamhället och näringslivet. Genom att samordna stödinsatser från olika aktörer kan Kraftens hus komplettera och därmed avlasta offentliga aktörer.

Kapitel 6: Jämlikhet

Strategin betonar vikten av patientcentrerad vård, men vi ser ett behov av att förstärka och formalisera civilsamhällets roll i att koordinera ideella insatser och stöd till cancerberörda. Kraftens hus arbetar aktivt med samskapande, där cancerberörda deltar i utformningen av stödverksamheter utifrån sina egna erfarenheter och behov. Detta arbetssätt säkerställer att stödet är relevant, individanpassat och utvecklas i takt med förändrade behov. Vi föreslår att strategin uppmuntrar och stödjer etableringen av plattformar som Kraftens hus för att organisera och mobilisera frivilliga insatser på ett strukturerat sätt. Genom att engagera volontärer skapas möjligheter för människor att bidra meningsfullt, både för andra och för sig själva. Volontärskap inom Kraftens hus erbjuder inte bara ett värdefullt stöd för cancerberörda, utan ger också frivilliga en känsla av gemenskap, delaktighet, sammanhang och mening.

Kapitel 9: Rehabilitering och uppföljning

Strategin (avsnitt 9.3.7) erkänner civilsamhällets betydelse inom rehabilitering och lyfter fram aktörer som Kraftens hus med flera. Kraftens hus ser positivt på detta erkännande och vill betona vikten av långsiktig samverkan mellan vården och idéburna aktörer för att säkerställa att cancerberörda får det stöd de behöver.

Strategin nämner vikten av livskvalitet under och efter en cancerdiagnos men fokuserar främst på rehabilitering inom vården. Vi föreslår att strategin tydligt lyfter fram civilsamhällets aktörer, såsom Kraftens hus, som en viktig del i stödet för cancerberörda. Vi erbjuder inte medicinsk rehabilitering men ger fysiskt, praktiskt, emotionellt och socialt stöd.

Strategin framhåller också att begreppet "cancer survivorship" omfattar både tiden under behandling och uppföljning samt tiden efter dessa avslutats, inklusive både akuta och långsiktiga hälsoutfall. Detta ligger i linje med Kraftens hus arbete, där vi erbjuder stöd genom hela sjukdomsprocessen och även efter denna.

För att stärka denna roll föreslår vi att strategin tydliggör hur samverkan mellan vården och civilsamhällets rehabiliteringsaktörer ska struktureras och finansieras långsiktigt.

Vidare finns det potential att utveckla samverkan genom gemensamma innovationsprojekt, såsom digitala verktyg, vilket skulle kunna bidra till ett mer tillgängligt och jämlikt stöd för cancerberörda i hela landet, inte minst i glesbygdsregioner och utanförskapsområden.

Kapitel 12: Infrastruktur för cancervård

Strategin föreslår att Socialstyrelsen, RCC och CCC tillsammans med berörda aktörer utvecklar en nationell cancerinfrastruktur. Hur framtida ansvar och uppdrag ska fördelas mellan RCC och CCC är dock fortfarande oklart och behöver förtydligas innan man fattar så genomgripande beslut. RCC har haft en central roll i att förbättra cancervården, implementera nationella riktlinjer och samordna initiativ på både regional och nationell nivå. Dessutom har RCC etablerat framgångsrika samarbeten med civilsamhället, som till exempel Kraftens hus, som

skapar mervärde för patienter och närstående som peer-to-peer support, samtalsstöd eller kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Kraftens hus ser positivt på ambitionen att stärka och effektivisera samordningen inom cancervården men betonar vikten av att RCC:s etablerade arbete bör vidareutvecklas snarare än ersättas. Den framtida cancerinfrastrukturen bör bygga vidare på RCC:s befintliga samverkan med civilsamhället och säkerställa fortsatt inkludering av idéburna aktörer.

Vi föreslår att den nationella cancerinfrastrukturen utvecklas med en tydlig strategi för samverkan mellan vården och civilsamhället. Kraftens hus och liknande initiativ bör fortsatt vara en del av cancerstrategin och bidra till stöd för patienter och närstående. För att detta ska vara hållbart krävs långsiktiga samverkansstrukturer och finansieringsmodeller.

Idag är många initiativ beroende av kortsiktiga projektmedel, vilket skapar osäkerhet och begränsar möjligheterna att bygga upp hållbara stödstrukturer för cancerberörda. Vi föreslår att strategin inkluderar Idéburna-offentliga partnerskap (IOP) som en konkret modell för långsiktig och hållbar samverkan mellan vården och civilsamhällets aktörer.

Avslutning

Vi anser att den uppdaterade nationella cancerstrategin tydligare bör lyfta fram samverkan mellan offentliga och idéburna aktörer och skapa förutsättningar för en hållbar samverkan dem emellan. Kraftens hus ser med tillförsikt på möjligheterna att bidra till en mer sammanhållen, jämlik och patientcentrerad cancervård och cancerstöd.

Genom att stärka samverkan mellan vården och civilsamhället kan vi tillsammans skapa bättre förutsättningar för patienter och närstående att få det stöd de behöver – före, under och efter en cancerdiagnos. Vi ser fram emot att fortsätta vårt arbete och utveckla nya samarbeten för att förbättra livskvaliteten för cancerberörda i Sverige.

För Kraftens hus

Thomas Schneider, ordförande och Evy Jonsson, generalsekreterare